رزمایش «هیبریدی» سپاه پاسداران همزمان با تزلزل گفتگوهای هسته‌ای

به قلم فرزین ندیمی (/fa/experts/frzyn-ndymy)

۲ ژانویهٔ ۲۰۲۲
همچنین دست‌یافتنی به
(English (/policy-analysis/irgc-conducts-hybrid-military-drills-nuclear-talks-teeter /
العربیة (/ar/policy-analysis/alhrs-althwry-alayrany-yujry-mnawrat-skryt-hjynt-m-tarjuh-almhadthat-alnwwyt)

درباره نویسنده

فرزین ندیمی (/fa/experts/frzyn-ndymy)
او پیش از این برای موسسه واشنگتن در باره استراتژی تهران در باره استفاده از جنگ افزارهای دریایی ایران در جنگ نامتقارن نوشته است

تحلیل کوتاه

زمان‌بندی این مانور نظامی و انواع سامانه‌ها و تاکتیک‌های به نمایش درآمده اطلاعات زیادی را درباره پاسخ احتمالی ایران به هر گونه افزایش فشار خارجی آشکار می‌کند

در ۲۰ دسامبر سپاه پاسداران آغاز یک مانور غافلگیرکننده «هیبریدی» پنج‌روزه را به اسم پیامبر اعظم-۱۷ اعلام کرد که با شرکت نیروهای هوایی زمینی و دریایی تحت حمایت بخش جدیدی موسوم به «سازمان سایبر الکترونیک» در سواحل شمالی خلیج فارس اجرا می‌شود این مانور که مدت کوتاهی بعد از اینکه گروه آمادگی آبی-خاکی «اسکس» آمریکا این ناحیه را به مقصد خلیج عدن ترک کرد اعلام شد و ظاهرا طوری زمان‌بندی شده است که بر مذاکرات هسته‌ای متوقف شده (https://www.washingtoninstitute.org/about/press-room/press-release/statement-improving-potential-diplomatic-resolution-iran-nuclear) در وین تاثیر بگذارد و آمادگی سپاه را برای شکست احتمالی آن فراهم کند از این لحاظ و از نظر تاکتیکی این مانور به مانورهای پیامبر اعظم-۱۴ در جولای ۲۰۲۰ (که در پاسخ به فعالیت‌های خرابکارانه در سراسر ایران به شکل چشمگیری برگزار شد (https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/iran-applies-maximum-power-annual-irgc-naval-exercise) و پیامبر اعظم-۱۲ (در دسامبر ۲۰۱۸ بعد از تهدید دولت ترامپ به توقف صادرات نفت ایران) شباهت دارد

جالب توجه است که به جای افتتاح‌کنندهٔ همیشگی یعنی سرلشکر محمد باقری رئیس ستاد کل نیروهای مسلح این بار سردار سرلشکر غلامعلی رشید فرمانده قرارگاه خاتم‌الانبیا سخنران افتتاحیه رزمایش بود این تغییر می‌تواند به این معنا باشد که ایران احتمال برخورد نظامی را به‌تدریج چنان جدی می‌گیرد که مشغول کسب آمادگی رزمی شده است و قرارگاه خاتم‌الانبیا مسئولیت عملیاتی آن را از طرف ستاد کل نیروهای مسلح ارتش بر عهده گرفته است

موضوع هر چه باشد اهداف اظهارشده از سوی رشید برای رزمایش پیامبر اعظم-۱۷ سه مورد است: افزایش آمادگی رزمی با آزمایش تسلیحات و تاکتیک‌های جدید شبیه‌سازی یکی از «پیشرفته‌ترین سناریوهای تهاجمی» سپاه پاسداران در شرایط جنگ هیبریدی با استفاده از شیوه‌های مختلط نظامی و غیرنظامی و ارتقای «بازدارندگی هوشمند» (یعنی با این استدلال که اسرائیل بدون چراغ سبز آمریکا به ایران حمله نخواهد کرد وی تلویحا گفت که تهران واشنگتن را مسئول هر گونه اقدام نظامی علیه خود می‌داند). تا کنون این رزمایش بنا به گزارش‌ها شامل انواع حملات هماهنگ با مهمات واقعی علیه اهداف دریایی و زمینی با استفاده از پهپادهای مسلح موشک‌های کروز ضدکشتی موشک‌های بالستیک (https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/irans-ballistic-

(missile-arsenal-still-growing-size-reach-and-accuracy) زمین به زمین کوتاه‌برد غواصان مسلح به مین‌های چسبان مغناطیسی و حملات ترکیبی زرهی و هلیکوپتری همگی با حمایت شبکه یکپارچه پدافند هوایی بوده است.

این مانورها در شرایطی شروع شد که جنگ لفظی ایران و اسرائیل شدیدتر شده است و همچنین دولت‌های غربی به شکلی فزاینده متوجه می‌شوند که برای تاثیرگذاری بر موضع تندروانه تهران در مذاکرات باید بیشتر تلاش کنند. اساسا با ایجاد یک تهدید نظامی معتبر می‌توان انتظار داشت که تهران در پاسخ از تمام ابزارهای خود استفاده کند تا از مشارکت کشورهای منطقه در هر گونه سناریوی نظامی جلوگیری کند و هزینه هر گونه حمله نظامیِ قابل ردیابی (برای یافتن طرف مسئول) علیه سایت‌های نظامی خود را افزایش دهد. در واقع رشید در اظهاراتش تهدید کرد که «بدون درنگ تمامی مراکز پایگاه‌ها مسیر و فضای استفاده شده برای عبور و مبدأ حملات [به ایران] مورد حمله کوبنده قرار خواهد گرفت».

جنبه‌های مهم دیگر پیامبر اعظم-۱۷ عبارت است از:

- استفاده از ابزارهای غیرعامل الکترونیک برای تعیین مکان اهداف دریایی برای حمله با موشک‌ها یا پهپادها از چندین جهت.
- انسداد کریدورهای دریایی با آتش بازدارنده توپخانه راکت‌های دوربرد و شلیک موشک‌های کروز از داخل جزایر و قایق‌های تندرو.
- اولین استفاده شناخته‌شده از موشک‌های نیمه بالستیک فتح که اخیرا در نیروی دریای سپاه به خدمت گرفته شده است. این مدل فتح نسخه کوچک‌شدهٔ موشک‌های بالستیک کوتاه‌برد خانواده نیرومند فتح است که برد تخمینی ۱۵۰-۱۰۰ کیلومتر دارند. می‌توان آن را از داخل لوله‌های پرتاب استوانه‌ای شلیک کرد و تا شش فروند از آن‌ها را روی یک کامیون با پیکربندی مخصوص نقل مکان داد. برای رسیدن به برد بیشتر سپاه توانایی شلیک یک موشک فتح از هواپیمای تهاجمی سوخو سو-۲۲ را آزمایش کرده است.
- استفاده از موشک‌های ضدتانک و ضدزره (مثلا دهلاویه) برای حمله به اهداف دریایی کوچک از فاصله نزدیک (تا ۳,۵ کیلومتر).
- استفاده از موشک‌های هوا به زمین «الماس» با پهپادهای تهاجمی مهاجر-۶ به‌همراه بمب‌های مینیاتوری جنگ‌آزمودهٔ «قائم» که در سوریه از آن‌ها بسیار استفاده شده است. این سلاح‌های کوچک هدایت‌شوندهٔ دقیق بنا به ادعا ۸ کیلومتر برد علیه اهداف ثابت و متحرک دارند.
- استفاده گسترده‌تر از هلیکوپترها علیه اهداف زمینی هرچند هوانیروز سپاه پاسداران ناوگان بسیار کوچکی از این هلیکوپترها دارد (چند فروند کبرای نوسازی شده مدل بل اِی.اچ-۱جی که از هوانیروز ارتش گرفته است).
- اولین استفاده خدمتی از تانک «کرار» خاص رزم های بزرگ از سوی سپاه که پوشیده در محافظ حرارتی تانک نشان داده شد.
- انتقال راکت‌اندازهای دوربرد به جزایر دورافتاده با استفاده از شناورها با هدف ممانعت از دسترسی دشمن به کریدورهای دریایی.
- تاکتیک‌های شناخته‌شدهٔ حملهٔ فوجی از قایق‌های تندرو (https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/close-encounter-propaganda-kind-gulf) با استفاده از تعداد زیادتر از معمول قایق‌های تندروی مسلح به راکت و اژدر.

با توجه به ادامه بلاتکلیفی در مذاکرات هسته‌ای و تهدید روزافزون اقدام نظامی علیه ایران می‌توان انتظار داشت که سپاه پاسداران و نیروهای نیابتی ایران به عنوان روشی در تقویت بازدارندگی ضرب‌آهنگ فعالیت‌های نظامی و شبه‌نظامی خود را در منطقه افزایش دهند. این می‌تواند در هفته‌های آینده جوّ حاکم بر خلیج‌فارس تنگه هرمز و خلیج عمان را ملتهب کند که یادآور وقایع سال ۲۰۱۹ (https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/iran-seems-prepared-major-measured-escalation-gulf) است. همانطور که سردار حسین سلامی بعد از حمله موشکی ایران به پایگاه هوایی عین‌الاسد در ژانویه ۲۰۲۰ بیان کرد انتخاب سپاه پاسداران می‌تواند این باشد که «جنگی را آغاز کند تا از جنگ به‌مراتب بزرگتری جلوگیری کند».

فرزین ندیمی همونديار انستیتو واشنگتن و متخصص امور امنیتی و دفاعی ایران و منطقه خلیج فارس است. ❖

RECOMMENDED

BRIEF ANALYSIS

Iran Takes Next Steps on Rocket Technology

فوریهٔ ۱۱ ۲۰۲۲

◆

Farzin Nadimi

(/policy-analysis/iran-takes-next-steps-rocket-technology)

BRIEF ANALYSIS

Saudi Arabia Adjusts Its History, Diminishing the Role of Wahhabism

فوریهٔ ۱۱ ۲۰۲۲

◆

Simon Henderson

(/policy-analysis/saudi-arabia-adjusts-its-history-diminishing-role-wahhabism)

ARTICLES & TESTIMONY

Podcast: Breaking Hezbollah's Golden Rule

فوریهٔ ۹ ۲۰۲۲

◆

Matthew Levitt

(/policy-analysis/podcast-breaking-hezbollahs-golden-rule)

TOPICS

نظامی و امنیتی **(/fa/policy-analysis/nzamy-w-amnyty)**

REGIONS & COUNTRIES

کشورهای حاشیه‌خلیج فارس **(/fa/policy-analysis/kshwrhay-hashyhkhlyj-fars)**

ایران **(/fa/policy-analysis/ayran)**